

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . . . 5.— „
četrt leta . . . . . 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,

če se tiska enkrat . . . 14 h

„ „ „ dvakrat . . . 12 „

„ „ „ trikrat . . . 10 „

za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.

Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev.

Program XXII. glavne skupščine

Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev
dne 6. in 7. avgusta 1910 v Rudolfovem.

I. V soboto, dne 6. avgusta.

1. Ob 1/2 2. uri popoldne seja upravnega odbora v Čitalnici.

Dnevni red:

- Poročilo o delovanju vodstva Zaveze;
- določitev poročil za delegacijo;
- predlogi in nasveti.

2. Ob 3. uri popoldne zborovanje delegacije v Čitalniški dvorani.

Dnevni red:

- Predsednik otvori zborovanje;
- legitimiranje delegatov in delegatinj;
- tajnikovo poročilo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev;
- poročila o Zavezinih listih: 1. poročilo o „Učiteljskem Tovaršu“, 2. o „Potopniku“, 3. o „Zvončku“;
- blagajnikovo poročilo;
- poročilo računskih pregledovalcev za 1. 1909. (§ 15. posl. reda);
- volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda);
- določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. a Zav. pravil);
- določitev vzporeda za glavno zborovanje (§ 24. Zav. pravil);

- določitev časa prihodnji XXIII. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pravil);
- volitev I. tajnika za dobo dveh let (§ 24. Zav. pravil);
- predlogi in nasveti.

3. Zvečer zabaven večer na Tučkovem vrtu.

II. V nedeljo, dne 7. avgusta.

1. Ob 9. uri dopoldne občni zbor društva „Jubilejska samopomoč“ v Čitalniški dvorani po običajnem dnevnem redu. Prosimo člane, da se udeleže občnega zbora v mnogobrojnem številu!

2. Ob 10. uri dopoldne:

Glavno zborovanje

v Čitalniški dvorani po dnevnem redu, ki ga določi Zavezina delegacija.

3. Ob 1. uri banket pri Tučku.

4. Po banketu izlet na Grm, kjer si ogledajo udeleženci deželno kmetijsko šolo.

Za glavno zborovanje so zglazene sledeče teme:

- Masaryk-pedagog. Poročevalec iur. Radovan Krivic.
- Narodno-obrambno delo slovenskega učiteljstva. Poročevalec Anton Pesek.
- § 1. državnega šolskega zakona. Poročevalec Eng. Gangl.
- Poročilo o „Učiteljski bolniški blagajni“. Poročevalec Jakob Dimnik.

Vodstvo Zaveze:

II. tajnica:

Iva Sabadinova.

Predsednik:

L. Jelenc.

LISTEK.

Maks Ivanetič.

Umril je torej ta nemirni tovariš, umrl v kljub svoji močni naturi, v kljub svojem koleričnemu temperamentu! Ali naj mar jaz opišem njegovo življenje, življenje nestalno, življenje burno, izpremenljivo, polno borb in tožb in varanja brez konca in kraja?! Pa kaj bi opisoval to, kar je Ivanetič sam pripovedoval tolikim in tolikim tovarišem, poslancem, vladnim možem in časopisom?! — Odkril je bil zdravilni studenec („Šičara“) v Bosni, kjer je služboval kot učitelj v dveh dobah, kupil dotično zemljo in živel v varljivi domišljiji in nadi, da bo posedel kdaj veliko zdravilišče, velike kopeli, krasne toplice — a ni šlo. Služboval je v mnogih krajih tudi na Kranjskem kot začasn, kot stalen, kot upokojen učitelj, kot suplent itd. V teh lastnostih je hotel imeti večkrat večje dohodke, kakor so mogle to šolske gosposke, ki jim je dal mnogo posla, po zakonih izračunati — a ni šlo. Iskal je rajniki v kočevskih gozdih ob hrvaški meji, kjer je naposled kot suplent služboval, premog in našel ga je; a na dan spraviti ga — t. j. otvoriti premogokop, to pa ni šlo.

Toda o rajnikih „nil nisi bene.“ —

Ivanetič je bil dovršil kot velik talent ljubljansko učiteljsko šolo že pred kakimi 37 ali 38 leti. Najprvo je služil menda v Kranju. Njegov kolerični temperament je bil kriv, da je svojskega nadučitelja in nadzornika Kustra, ki je menda bil kot vladni mož premalo naroden ali kaj, pred kakimi 34 leti „raztrgal“

v „Slov. Narodu“. Ta je bil zaradi tega konfisciran. Ker je bil Ivanetič (a tudi jaz) kazenskih §§ nevešč, je poslal konfiscirani dopis še „Slov. učitelju“, naprednemu listu, ki je izhajal (1873—1877) v Ljutomeru in se tiskal v Mariboru. Zaradi priobčenja tega dopisa je prišel odgovorni urednik (neki stavec v Mariboru) pred porotnike. To se je Ivanetiču povedalo. Srčen in pošten, kakor je bil, se je javil sam kot dopisnik. S tem je bil rešil založnika lista („Učiteljsko društvo za Slovenski Štajer“, katerega predsednik sem bil jaz) in slamnatega ter pravega (mene) urednika iz velike zadrege. Pri porotni obravnavi v Celju (l. 1875. ali 1876.) se je Ivanetič hrabro zagovarjal. Čeravno je nemškutarski sodni predsednik Heinriher na porotnike neobjektivno vplival, češ: „Wir müssen ein Exempel schaffen“, je bil vendar Ivanetič, ki je napravil s svojim nastopom aober vtisk, od porotnikov oproščen. To je bilo zanj dobro! Baš tako po volji je bilo slamnatemu uredniku, „Učit. društvu za slovenski Štajer“, ki bi bilo moralo v slučaju obsodbe šteti veliko noveev — iz svoje prazne blagajnice, in po volji je bilo tudi podpisnemu, ki postavlja iz hvaležnosti pokojnemu Ivanetiču s tem ta skromni spomenik.

I. Lapa jne.

Cenjena šolska vodstva in krajne šolske svete prosimo, naj začno takoj naročiti šolske tiskovine, ker se pravočasna naročila lažje hitro in točno izvrše kakor pa naročila, ki se nakupičijo koncem počitnic.

Poseben vlak v Rudolfovo!

Na letošnjo Zavezino skupščino, ki se vrši dne 6. in 7. avgusta v Rudolfovem, se odpelje dne 6. avgusta zjutraj ob 10. uri z južnega kolodvora v Ljubljani

poseben vlak.

Vlak se ustavi tja in nazaj na postajah: Ljubljana-dolenjski kolodvor, Grosuplje, Št. Vid in Trebnje. Iz Rudolfovega odhaja vlak v nedeljo, dne 7. avgusta, ob 9. uri zvečer. Vlak odhaja iz Ljubljane tak čas, da imajo zvezo z njim tovariši in tovarišice s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in Primorskega. Udeleženci naj se priglase po dopisnicah t a k o j na naslov: Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani. — Tovariši, tovarišice, poslužite se posebnega vlaka, ki ga sedaj prvič priredi Zaveza za svojo skupščino, v najmnogobrojnejšem številu! Vzemite s seboj tudi prijatelje učiteljstva! Ceno vožnji zve vsak pred odhodom. Priglasite se t a k o j na navedeni naslov!

Abiturienti iz l. 1885.!

Tovariši! Četrstoletja je dolga doba v kratkem in trudapolnem učiteljskem življenju. Mnogokaj se premeni v dolgih letih in marsikoga, ki je z nami pred 25 leti še vesel prepeval, krije hladna zemlja. Nam pa, kar nas je ostalo v neenakem boju za obstanek, je starost zarezala v lice svoj „memento mori“. Marsikdo je klonil z duhom, ostavil vzvišene, svete vzore in se zapodil v vrtime, kjer se vse bori, vse tekmuje v boju za — ljubi kruhek. In Vi tovariši, ki ste ostali zvesti nekdanjim vzorom, ki Vas ni uklonila sovražna sapa klerikalizma ali e. kr. mláčnosti, Vi se torej zberite po 25 letih, da zopet drug drugega zremo iz lica v lice, da si bratski stisnemo desnico. Vi tovariši torej pridite, da Vas vidimo in Vam čestitamo — junakom, ki jih ni upognila „ne pekla ne moč neba“.

Naša dična „Zaveza“ zboruje letos 6. in 7. avgusta v Novem mestu. Kje naj iščemo lepše prilike za sestanek kakor tukaj v krogu starejših in mlajših prijateljev, v krogu naših tovarišič, svoji med svojimi!

Zato pa, tovariši s Kranjskega, Vi Primorci, ki ste svoje dni v maloslavnem [Kopru preživeli grenke dneve svojih študij, Vi prijatelji z zelene Štajerske, pridite, da se spoznamo in razodenemo bratski svojo radost in boleost izza 25 let napornega dela. In vi Hrvatje tam iz kršne Istre, pridite in pokažite, da je že davno kri in meso naše slovensko hrvaško zedinjenje. Kri ni voda. Slovenec in Hrvat sta rodna brata. — Vi, ki bijete neizprosno boj na dve fronti, tovariši in vrstniki, iz tožnega Koro-

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena 24-9

Singer

prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozarjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev. Kočevje, Glavni trg.

Zagreb.

Kralj. hrv.-slav.-dal. dežel.-vlad. ukaz 31. jul. 1900: št. 3767.

X 7871 06 I.

Heiman.

Cenjenim gospodinjam

priporočamo najtopleje

pravi : Franckov: pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,

izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

W.

Pomlad-poletje 1910! Pišite po vzorce!

V. J. Havliček a bratr
v Poděbradech na Češkem

izvozna hiša ustan. 1887. priporoča v izvrstni in priznani kakovosti 26-18

modno blago, sukno, cefir.

Spomladne in letne novosti 1910.

Opreme za neveste

Havličkove tkanine, damaste, žepne robe, brisalke, namizne in kavne garniture.

Vzerci franco. — Tu dobite najboljše.

1 kos Havličkove tkanine „Kre- tuše“ 23 m za 16 kron.

1 kos Havličkove tkanine 15 m 10 kron 50 vin.

1 zavoj 40 m ostankov letnih in zimskih okusno združenih od 2-8 m za 18 K.

Od teh ne pošiljam vzorcev. Le pri nas vse dobro.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse
Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in cenjenemu učitelstvu v naročilo na **štedilna ognjišča in peči**

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-24

Jakob Šuligoj

urar c. kr. drž. železnice Gorica, Gosposka ul. 25 priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih in stenskih ur, budilk i. t. d. :: Zaloga zlatnine in srebrnine. 52-9

Zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev za krojače, čevljarje, in vse druge obrti.

Pri meni je vsak stroj za 10 do 20 K ceneji in jamčim za prodani stroj od 5 do 10 let.

Prodajam tudi na obroke.

Elektroradiograf „IDEAL“

Hotel pri Maliču. Franc Jožefa cesta št. 1. Zraven glavne pošte. Vsak četrtek in vsako soboto od 3. do 6. ure popoldne predstave za dijake s poučnim in zabavnim vzoredom, odobrenem po slavnem mestnem magistratu in slani deželni vladi. (Po sklepu slavnega deželnega šolskega sveta.)

Ob sobotah od 3. do 4. ure imajo vstop samo dijakinja s spremljajočimi starši.

52-19

Vljudno se priporoča

Ravnateljstvo.

V Učiteljski tiskarni je izšla in se dobiva priročna knjiga za učitelje

Zgodovinske učne slike za višjo stopnjo ljudskih šol.

Priredil Fran Marolt, učitelj na III. m. d. ljudski šoli v Ljubljani.

Cena 2 K, s poštnino 20 vin. več.

Lepo in pregledno knjigo priporočamo vsemu učitelstvu.

10-1

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. američanska tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-14

Najboljše orgelj-harmonije obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franco.

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj 2-2

Josip Errath

- trgovec v Mokronogu. -

Josipina Herrisch

Ljubljana, Židovska ulica 7

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26-8

— Zunanja naročila se točno izvršujejo. —

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani R. Z. Z. O. Z.

Šolske tiskovine

za šolsko leto 1910/11 so vse pripravljene.

Jele so se že razpošiljati onim šolam, ki so jih dosedaj naročile.

Vsako naročilo se izvrši najvestnejše in kolikor mogoče hitro.

Slavna šolska vodstva, ozir. slavne krajne šolske svete prosimo, da blagovolijo poslati svoja naročila čim prej, da jih moremo izvršiti pravočasno.

Ob začetku šolskega leta je težko ustreči vsem naenkrat!

Svoji k svojim!

10-3

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljša prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-22

Popolna razprodaja!

Ker je nastal v moji trgovini požar ter je zaraditega blago nekoliko pokvarjeno, prodajam vse v moji trgovini se nahajajoče blago, kakor: klobuke, slamnike, trakove, otroške čepice, damske športne kape, svilo, rokavice, pasove iz elastike, igle in drugo za vsako ceno, dokler je kaj zaloge.

Obilnega obiska prosi 44-21

Minka Horvat

Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svoje bogato zalogo 52-28
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost

so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke tvrdke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52-18

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na . . . željo male mesečne obroke. . .

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave črevljev se izvršujejo kar naj-
skrbneje.

Odlikovana 40-16

Prva kranjska tovarna klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene
pianine, klavirje in harmonije tudi samograjne
za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.

Največja tovarnica na jugu Avstrije.

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46-24

Fr. Burger

Spodnja Šiška pri Ljubljani
parotovarna lesnih izdelkov in vseh
v mizarsko stroko spadajočih del.

Specialnost: 26-8

Šolske klopi

najnovjših modelov in vse druge šolske
oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

L. Mikuš
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

52-26

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič,

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5
prodaja zaradi ogromne izbere konfekcije za dame,
gospode, deklice, dečke in otroke pod vsako ceno brez konkurence.

35-22

Kamnoseški izdelki iz marmorja za
cerkvene in pohištvene oprave spo-
minki iz marmorja, granita ali sije-
nita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

= Ljubljana =
Kolodvorska
ulica

kamenarskem mojstru

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in ten-
čice, čipkasto blago, žipke, vložki, svilnate
vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki
in kravate, svilnati in baržunasti trakovi,
pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince,
krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge
in odeje za vozičke, sukanec za šivanje,
pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna
voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi
in znaki i. t. d. 52-27

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in
svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste
damskega perila, moderci, pasovi, rokavice,
domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki,
dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za
šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za
damske klobuke, slamnike, oblike in
vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani,
kitničarija in delavnica za moderniziranje
klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču
i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, pred-
prsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci,
nogavice, rokavice, kravate, naramnice,
podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo,
dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje
za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase
in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike,
dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice,
vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode,
thermos. Potrebščine za sankanje,
tenis in lovce. — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne
pošte.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in K dvorazrednice po	—50
od tri- do osemrazrednice po	—60
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—25
Cesarska pesem, četveroglasna	—14
Brunet, Telovadba, najnovjša izdaja	4.—
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4.—
Besedilo k Adamičevi spevoigri	—10
Štupar, O prvinah in spojinah	1-50
Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1-20
Učit. pokojninski zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I.	1.—
J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I.	1.—
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I. .	1.—
A. Rapè: Dane	1.—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 Ljubljana Gradišče št. 4

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učitelstvu
uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastoj in franko. Tudi vse
tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in lito-
grafsko stroko spadajoča dela ter jih iz-
vrši točno, okusno in po solidnih cenah.
Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča
sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem
razun vseh najnovjših tiskovin
za ljudske in meščanske šole
posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste
poštne tiskovine za šolsko uporabo.
Vse uradne in vse knjigovodstvene tisko-
vine za obrtno-nadaljevalne šole, pri-
rejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku.
Vse tiskovine za otroške vrtce. Razne
mape za uradne spise, za šol. matico
iz posameznih listov, za zbirko normalij
itd. Spominske liste za dečke in de-
klice, izdane od Slovenske šolske matice.
Podkladke, ovojni papir, pivnik, pi-
semski papir za šolsko uporabo.